

Lieneke Frerichs (1916-2004)

• GER LUIJTEN •

Afb. 1
Lieneke Frerichs in de
bibliotheek van het
Rijksmuseum, 1947.

In 1935, net achttien jaar oud, kwam Lieneke Frerichs als volontaire in het Rijksmuseum. Ze was toen eerstejaars studente kunstgeschiedenis bij professor F. Hudig en werkte in het museum aan het kunsthistorisch apparaat. Hudig, die jong overleed, werd opgevolgd door I.Q. van Regteren Altena en hij was het die haar affiniteit tot de tekening ontdekte. In 1939-1940 assisteerde ze hem bij de voorbereiding van een catalogus van de 16de-eeuwse Hollandse tekeningen in Teylers Museum, waarvan hij conservator was. Kort daarna trad ze in dienst van het Rijksprentenkabinet en stond ze M.D. Henkel bij in het werk aan de bestandscatalogus *Teekeningen van Rembrandt en zijn school*, die in 1942 verscheen.

Na de oorlog raakte ze intensief betrokken bij de organisatie van tentoonstellingen waaronder een reeks gewijd aan particuliere verzamelingen in Nederland, die van Staring, Welcker, Van Eeghen en Van Dongen en later Van Leeuwen. In 1963 kwam het mooi verzorgde overzicht uit, *Keuze van tekeningen*, waarin ze een groot aandeel had. K.G. Boon werd hoofd van de afdeling en meer en meer ging Lieneke zich toeleggen op de Italiaanse tekenkunst. Ze publiceerde artikelen over individuele tekeningen in de collectie, die door Van Regteren

Altena op dit gebied sterk was uitgebreid. Het ontwikkelen van een dergelijk specialisme was een daad binnen de doorgaans wel erg eenkennige Nederlandse kunstgeschiedenis. Lieneke legde internationale contacten en schroomde niet om collega's te raadplegen en ideeën over toeschrijvingen uit te wisselen. Ze bereisde Italië om de schilderkunst beter te leren kennen en bezocht tekeningenverzamelingen in Europa en Amerika. Gaandeweg ontstond het plan om het totale bezit aan Italiaanse tekeningen van het Rijksprentenkabinet te catalogiseren en daar heeft ze zich jarenlang aan gewijd. Het verschijnen van deel twee viel samen met haar pensionering in 1981 en haar 40-jarig ambtsjubileum. De tentoonstelling die openging bij haar afscheid is memorabel. Het was voor het eerst dat het publiek kennis kon nemen van de Italiaanse tekeningen in het Rijksmuseum, een collectie die betrekkelijk laat was opgebouwd en waarvan de rijkdom verwondering wekte bij de enthousiaste recensent van Lienekes catalogi in *The Burlington Magazine*. Bij haar pensionering ontving ze een handgeschreven bundel met opstellen over tekeningen. De bijdragen kwamen van over de hele wereld en zijn een teken van de vele collegiale contacten en vriendschappen die ze onderhield.

Lieneke bleef lang een trouwe bezoeker van de studiezaal. Vaak schuifde ze op zaterdag naar binnen om recente afleveringen van tijdschriften door te bladeren en de Italiaanse tekeningen te bekijken die ze zo goed kende. Op een middag omstreeks 1990 zag ik haar eens meer dan drie kwartier naar een kapitaal blad van Giorgio Vasari uit de verzameling turen. Even dacht ik dat ze in slaap was gevallen maar ze bleek in volledige concentratie de tekening lijn voor lijn en hoogsel na hoogsel in zich op te nemen en als het ware in alle rust met de meester uit Arezzo te verkeren.

Toen we haar in 2002 uitnodigden om een avond voor schenkers bij te wonen en samen naar nieuwe aanwinsten te kijken, belde ze met de mededeling dat haar dat niet lukte, maar ze liet wel als schenking een prachtige prent van William Hogarth afleveren, een blad dat ze zelf eens cadeau had gekregen van de vooraanstaande Britse kunsthistoricus Roger Hinks

(1904-1963), met wie ze omgang had gehad in de jaren dat hij in Nederland woonachtig was.

Lieneke overleed op Tweede Pinksterdag 2004. De ochtend daarna zou de grootscheepse verhuizing van de bibliotheek en de collectie van het Rijksprentenkabinet een aanvang nemen. Ze bleek het Rijksmuseum bij testament enkele tekeningen te hebben nagelaten waaronder – uiterst toepasselijk – een zeldzaam Italiaans landschap dat door Hans Mielke is toegeschreven aan Leonard Bramer (afb. 2). We zijn haar er zeer erkentelijk voor.

Door gebrek aan middelen is het verzamelen van Italiaanse tekeningen, in tegenstelling tot de prentkunst waar we dankzij het F.G. Waller-Fonds zeer actief in zijn, de laatste jaren op de achtergrond geraakt. Het zou Lieneke zeker goed hebben gedaan als ze had geweten dat er door een genereus echtpaar een fonds is gevormd speciaal bestemd om de Italiaanse school te verrijken.

Afb. 2

LEONARD BRAMER, *Italianiserend landschap*. Tekening, pen in zwart, penseel in grijs, zwart en rood krijt, met een vochtig penseel gewassen. 155 x 240 mm. Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum, Amsterdam (inv.nr. RP-T-2005-185). Legaat Lieneke Frerichs, 2004.

In herinnering

• J.E.G.C. DIBBITS •

Mejuffrouw Lina Christina Johanna Frerichs, conservator tekeningen in het Rijksprentenkabinet, 'Lieneke' voor intimi, woonde in de Kerkstraat tegenover ons in een van de huizen die, hoewel daarvan losstaand, ooit bij het Deutzenhofje hoorden. Het was een plek waar ze veel van hield. Het mooie uitzicht op de achtertuinen van de huizen aan de Prinsengracht vormde voor haar een belangrijke aanvulling op de bescheiden zitkamer van haar flat. Maar ook bracht het rustige groen haar in gedachten terug naar de doopsgezinde pastorie in Aardenburg waar ze met haar ouders en drie broers een belangrijk deel van haar jeugd doorbracht.

Haar benoeming in 1941 tot wetenschappelijk assistent van de directeur van het Rijksprentenkabinet, I.Q. van Regteren Altena, bracht haar in een drukke en afwisselende werkkring. Bij menige tentoonstelling was zij betrokken bij de inrichting en de keuze van te exposeren tekeningen. Toen wij met haar in gesprek raakten tijdens de opening van een tentoonstelling in het Rijksmuseum strekte haar museumervaring zich al uit over 34 jaren. Die achtergrond gaf onze vriendschap een speciale dimensie.

Ik herinner mij hoe onze overbuurvrouw enige tijd na deze ontmoeting op een zomerse namiddag in 1975 voor

het eerst bij ons op theevisite kwam. Haar hoed hield ze tijdens het bezoek op. Dat was toen al een in onbruik geraakte etiquette, die beelden ocriep van mijn ouderlijk huis waar tot ver in de jaren '50 visite 's middags met hoed op converseerde.

Toch is Lieneke Frerichs met deze curiositeit niet volledig getypeerd. Want hoewel haar gevoel voor traditie nu en dan conservatieve trekken vertoonde, verbaasde zij haar omgeving menigmaal met de originele keuze van de boeken die zij las en een onverwachte kijk op dingen. Lieneke Frerichs had vele markante herinneringen uit de kunsthistorische wereld en daarbuiten. Ze vertoonde de nodige esprit en geestdrift en tijdens haar boeiende verhalen kon de luisteraar iets van haar literaire begaafdheid bespeuren. Zij was niet iemand die 'uit haar herinneringen leefde'. Haar avontuurlijke nieuwsgierigheid bracht haar op verrassende locaties. Ze ging naar toneelstukken en films die je niet snel met haar in verband zou brengen. In haar woonomgeving bezocht ze met een open oog voor nieuwigheden kleine restaurants vol jeugdig publiek, onafscheidelijk van haar hoed of 'turban'. Per trein, bus of taxi reisde ze naar onbekende oorden in Nederland of daarbuiten. Schriftelijke bronnen die ze raadpleegde voor haar artikelen

werden aangevuld met observaties ter plaatse en studie van originele kunstwerken in Italië, Frankrijk of Duitsland, waarbij ze soms in merkwaardige pensions terecht kwam.

Terugblikkend op vervelende ervaringen beperkte ze zich veelal tot een afgemeten, beheerst uitgesproken: 'Hoogst onaangenaam'. Dat kon betrekking hebben op een driftige uitschieter van haarzelf, op een oppervlakkige preek in de doopsgezinde Singelkerk, op slechte bediening in een winkel of op het lezen van een boek dat haar waardering niet kon wegdragen.

Het zou niet moeilijk zijn dit portret te kleuren met tal van anekdotes, maar haar werk als conservator zou daarmee geen recht worden gedaan. Geeft de hierbij gevoegde lijst met publicaties al een indicatie van haar werkzame leven, bij nadere kennismaking met de teksten zelf, die ze onder andere voor het *Bulletin van het Rijksmuseum* schreef, raak je onder de indruk van haar gedetailleerd onderzoek. Met haar kennis en geoefend oog was zij in staat menige tekening van een nieuwe toeschrijving te voorzien. Haar werk kreeg internationale erkenning. Uit de collegiale internationale contacten ontstonden trouwe vriendschappen met de daarbij horende correspondentie die zich door een gedegen kennis van het Italiaans niet beperkte tot de indertijd op het gymnasium nog verplichte drie moderne talen. Een studieverblijf in Parijs leidde in 1967 tot de ontdekking van onbekende documenten over het grafische werk van Giambattista Tiepolo in een album van Pierre Mariette. De publicatie van haar onderzoek (1971) werd bekroond met de Bucheliusprijs van de Vereniging voor Nederlandse Kunsthistorici.

Een van de eerste overdrukken die Lieneke mij met het bekende 'v.d.s.' overhandigde, was het uit 1962 daterende elegant geschreven artikel 'Een muziekavond in het jaar 1835' dat

eigenlijk buiten haar specialisme lag; het bood haar echter de mogelijkheid iets van het culturele spectrum dat haar interesseerde zichtbaar te maken. Met haar keuze om mij juist dit artikel naar aanleiding van de door het Rijksprentenkabinet verworven tekening *Duo de piano et violon* van de hand van Eugène Delacroix te geven, sloot zij trefzeker aan bij mijn indertijd levendige belangstelling voor de kring rond George Sand en bij mijn muzikaal amateurisme. In de drie schetsmatig aangegeven figuren, twee musicerenden en een aandachtig luisterende vrouw, ontdekt de schrijfster na grondig speurwerk Frédéric Chopin en George Sand. De prominent aanwezige violist blijft anoniem, een bewijs van de nodige terughoudendheid die de kunsthistoricus kenmerkt die niet ten prooi wenst te vallen aan de verleiding met aantrekkelijke speculaties de lezer te behagen. Het literaire en muzikale milieu waarin Sand, De Musset, Laménais, Heine, Liszt, Meyerbeer, Chopin en zovele anderen elkaar troffen, wordt fraai getypeerd in dit artikel dat men als een kunsthistorisch essay zou kunnen opvatten. De contouren waarmee de auteur de hoofdfiguren aangeeft, zijn delicaat maar niet zonder scherpte neergezet. In het stuk zou men nog iets van de eigenzinnige stijl van het oud-redactielid Lieneke Frerichs van het onafhankelijk Amsterdamse studentenblad *Propria Cures* kunnen herkennen.

Meer ingetogen van toon zijn haar bijdragen over Italiaanse tekeningen. Wat ook in deze teksten opvalt is het adequate gebruik van kwalificerende adjectieven en de zorgvuldige aandacht voor de persoonlijke netwerken van de kunstenaar en de geografische context waarbinnen hij werkte. In haar uiteenzetting uit 1976 over Casavetti's *Studieblad met handen* en zijn schilderij *Diana door Acteon verrast* brengt zij ons moeiteloos in een acadisch landschap zoals Ovidius dat oproept in zijn *Metamorfosen*. Vijftiende-,

zestiende-, en zeventiende-eeuwse tekeningen in het bezit van het Rijksprentenkabinet beschreef Lieneke Frerichs in de twee catalogi die we als haar *magnum opus* kunnen beschouwen. Ondanks de beperkingen waaraan de auteur van een bestands-catalogus is gebonden, vindt men de sporen terug van het genoegen dat iedere conservator beleeft aan het werk dat vooraf gaat aan het schrijven zelf. Naast de informatie die men verwacht aan te treffen weet Lieneke Frerichs haar fascinatie voor Italiaanse tekeningen over te brengen. Dat doet de lezer onvermijdelijk verlangen de originelen zelf te aanschouwen. Dit verlangen naar de 'eigen aanschouwing' is misschien wel het mooiste wat een kunsthistoricus als nalatenschap kan achterlaten.

Bibliografie L.C.J. Frerichs

• SAMENGESTELD DOOR E.L. VAN KAAM •

1937

(bespreking tentoonstelling) Willink, Museum Boymans, Rotterdam, *Propria cures: Amsterdamsch studentenweekblad* 51 (18 nov. 1939), nr. 10, pp. 80-81

1940

Ter intrede (bij haar benoeming als redactielid), *Propria cures: Amsterdamsch studentenweekblad* 51 (3 feb. 1940), nr. 16, pp. 124-125

(bespreking tentoonstelling) De Hollandsche Kunstenaarskring in het Stedelijk Museum, *Propria cures: Amsterdamsch studentenweekblad* 51 (17 feb. 1940), nr. 18, pp. 139-140

(bespreking tentoonstelling) Chris Huidekooper. Herdenkingstentoonstelling in het Stedelijk Museum, *Propria cures: Amsterdamsch studentenweekblad* 51 (9 mrt 1940), nr. 20, pp. 153-154

Voyage autour de l'Art graphique, au Musée Municipale: gedicht, half-Frans, half-Nederlands, *Propria cures: Amsterdamsch studentenweekblad* 51 (20 apr. 1940), nr. 23, p. 171

Buffa's bloemen, *Propria cures: Amsterdamsch studentenweekblad* 52 (21 sep. 1940), nr. 2, p. 10

1941

(boekbespreking) Ir. G. Knuttel, *Beknopte ontwikkelingsgeschiedenis der Bouwkunst*, Amsterdam 1941, *Maandblad voor beeldende kunsten* 18 (1941), p. 301

1942*

(bespreking tentoonstelling) Cats en Vinkeles herdacht, Stedelijk Museum, Amsterdam, *Maandblad voor beeldende kunsten* 19 (1942), pp. 43-45

(bespreking tentoonstelling) 150 jaar mode, Stedelijk Museum, Amsterdam, *Maandblad voor beeldende kunsten* 19 (1942), pp. 95-96

1947

Antonio Moro, Amsterdam 1947 (Palet serie: een reeks monografieën over Hollandsche en Vlaamsche schilders: 16e en 17e eeuw; nr. 22)

1950

[met J. Bruyn, A.F.E. van Schendel en J.Q. van Regteren Altena], cat. tent. *Le Paysage hollandais au XVIIe siècle*, Parijs (Orangerie des Tuileries) 1950-1951

1953

[met K.G. Boon (red.) en J.Q. van Regteren Altena (inleiding)], cat. tent. *De Venetiaanse meesters: tekeningen, prenten en boeken, ontstaan van 1480-1800, uit Nederlands bezit*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1953

1954

Cat. tent. *Het eerste Manierisme in Italië: 1500-1540: catalogus van de tentoonstelling van tekeningen uit het bezit der musea te Florence, Rome en Venetië*; cat. door Giulia Sinibaldi e.a., uit het Italiaans vertaald door L.C.J. Frerichs, (Rugtitel: *Italiaanse tekeningen 1500-1540*) Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1954

1955

[met A.F.E. van Schendel, K.G. Boon, Th. M. Duyvené de Wit e.a.], cat. tent. *De triomf van het Maniërisme: de Europese stijl van Michelangelo tot El Greco*, R. van Luttervelt (red.), Amsterdam (Rijksmuseum) 1955

[met J.Q. van Regteren Altena (ten geleide) en A. Staring (inleiding)], cat. tent. *De verzameling van Mr. A. Staring: Nederlandse tekeningen van 1700 tot 1850*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1955

1956

[met J.Q. van Regteren Altena (inleiding), naar aantekeningen van A. Welcker], cat. tent. *De verzameling van Dr. A. Welcker, I: Nederlandse tekeningen der zestiende en zeventiende eeuw*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1956

1958

[met J.Q. van Regteren Altena (inleiding)], cat. tent. *De verzameling van Mr. Chr.P. van Eeghen: Nederlandse en buitenlandse tekeningen*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1958

1958-1959

[met J.Q. van Regteren Altena e.a.], cat. tent. *Dutch drawings: masterpieces of five centuries: organized by the Printroom of the Rijksmuseum, Amsterdam and circulated by the Smithsonian Institution, Washington*, diverse Amerikaanse musea, 1958-1959

1961

[met K.G. Boon (red.)], cat. tent. *Hollandse tekeningen uit de Gouden Eeuw: keuze uit openbare en particuliere Nederlandse verzamelingen: tentoonstelling georganiseerd ter gelegenheid van de vijftiende verjaring van het Nederlands-Belgisch cultureel akkoord*, Brussel (Albert I Bibliotheek) 1961/Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1961/Hamburg (Kunsthalle) 1961 (ook in het Duits en het Frans)

[met J.Q. van Regteren Altena (voorwoord)], cat. tent. *De verzameling van J.A. van Dongen: Nederlandse tekeningen uit de XIXe en XXste eeuw*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1961

'Een voorstudie van Cecco Bravo', *Bulletin van het Rijksmuseum* 9 (1961), pp. 11-14

[met J.C. Ebbinge Wubben (ten geleide), C. Winter e.a.], cat. tent. *150 tekeningen uit vier eeuwen: uit de verzameling van Sir Bruce en Lady Ingram*, Rotterdam (Museum Boymans van Beuningen) 1961-1962/Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1962

1962

[met I.Q. van Regteren Altena, H.R. Hoetink, F. Lugt e.a.], cat. tent. *Italiaanse tekeningen in Nederlands bezit*, Parijs (Institut Néerlandais)/Rotterdam (Museum Boymans-van Beuningen)/Haarlem (Teylers Museum) 1962

'Een muziekavond in het jaar 1835', *Bulletin van het Rijksmuseum* 10 (1962), pp. 98-110

'Het landschap met de poort: hutten en kale bomen aan een bevroren river, Esaias van de Velde (1590/91-1630)', *Openbaar kunstbezit* 6 (1962), pp. 31-31b

'Rustend span paarden, Rembrandt van Rijn (1606-1669)', *Openbaar kunstbezit* 6 (1962), pp. 20-20b

1963

[met J.W. Niemeijer en J. Verbeek], 'De periode 1883', in: cat. tent. *Drie perioden uit 150 jaar: 1813, 1883, 1963: tentoonstelling gehouden ter gelegenheid van de nationale herdenking 1813-1963*. Omslagtitel: *Hollandse kunstenaars in hun ontboezemingen*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1963

[met K. Boon (voorwoord) en J.Q. van Regteren Altena (inleiding)], *Keuze van tekeningen bewaard in het Rijksprentenkabinet Rijksmuseum, Amsterdam*, Amsterdam 1963 (ook in het Engels)

'Het poppenhuis thuis', *Bulletin van het Rijksmuseum* 11 (1963), pp. 118-119

'Rembrandt en Noord-Holland', *Kroniek van de vrienden van het Rembrandthuis* 18 (okt. 1964), pp. 103-113 (overgenomen uit "Noordholland", tijdschrift van de Culturele Raad Noord-Holland 1 (1956), nr. 3)

1964

[met J. Verbeek, F.L.S.F. van Tuyll van Serooskerken (voorwoord) en C.W. Mönnich (inleiding)],

cat. tent. *Bijbelse inspiratie: tekeningen en prenten van Lucas van Leyden en Rembrandt*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1964-1965

1965

[met K.G. Boon (voorwoord) en F.W. Hawcroft (inleiding)], cat. tent. *De Engelse aquarel uit de 18de eeuw: van Cozens tot Turner*; cat. door Ross Watson; uit het Engels vertaald door L.C.J. Frerichs, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1965

[met K.G. Boon (voorwoord) en J.Q. van Regteren Altena (inleiding)], *Selected drawings from the Printroom*, Amsterdam 1965 (ook in Nederlands)

1966

(stencil) tent. *Venetiaanse grafiek van de 18de eeuw*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1966

[met J.W. Niemeijer], 'Ter Borch', in: *vouwblad tent. Tekeningen van de familie Ter Borch*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1966

'Een contracttekening van Girolamo da Santa Croce', *Bulletin van het Rijksmuseum* 14 (1966), pp. 1-18

'Strandgezicht, Adriaan van de Velde (1636-1672)', *Openbaar kunstbezit* 10 (1966), pp. 16-16b

1967

Cat. *Le cabinet d'un grand amateur P.-J. Mariette, 1694-1774: dessins du XVe siècle au XVIIIe siècle*, Parijs (Musée du Louvre) 1967, pp. 179-182, Section IV, Les correspondants étrangères, cat.nrs. 315-318

[met A. Châtelet en R. Scheller] cat. tent. *Italiaanse tekeningen: uit het museum te Rijssel*; uit het Frans vertaald en aangevuld door L.C.J. Frerichs, Amsterdam (Rijksmuseum)/Brussel (Koninklijke Bibliotheek) 1967-1968

1968

'Een capriccio van Giandomenico Tiepolo', *Bulletin van het Rijksmuseum* 16 (1968), pp. 77-83

'Scherzo di Fantasia, Giovanni Battista Tiepolo (1696-1770)', *Openbaar kunstbezit* 12 (1968), pp. 11-11b

1969

[met P.J.J. van Thiel, P. Schatborn, M. Defesche en A.F.E. van Schendel (voorwoord)], cat. tent. *Rembrandt, 1669-1969*, Amsterdam (Rijksmuseum) 1969 (tekst in Ned. en Eng.)
'De grootmoedigheid van Alexander', in: *Miscellanea J.Q. van Regteren Altena*, Amsterdam 1969, pp. 183-189 en 369-372 (afb.)

[met K.G. Boon (voorwoord)], cat. tent. *Giovanni Fattori, 1825-1908: een Toscaans wegbereider van de moderne prentkunst*; cat. door L. Vitali; uit het Italiaans vertaald door L.C.J. Frerichs, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1969

'De schetsbladen van Rembrandt voor het schilderij van het echtpaar Anso', *Maandblad Amstelodamum* (1969), pp. 206-211

1970

Vouwblad (n° VII) tent. *Berchem en de Bentgenoten in Italië*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1970

[aankondiging van en toelichting op tent. 'Berchem en de Bentgenoten in Italië'], *Bulletin van het Rijksmuseum* 18 (1970), pp. 82-83

'A preparatory study for Carlo Bononi's "Miracle of Saint Paternian"', *Master drawings* 8 (1970), pp. 387-390

'Nieuw licht op een oud opschrift', *De Kroniek van het Rembrandthuis* 24 (1970), pp. 35-44

(congresverslag) 'Nouvelles sources pour la connaissance de l'activité incisoriaire des trois Tiepolo'/'Nuove fonti per la conoscenza dell'attività incisoria dei tre Tiepolo', in: *Atti del Congresso internazionale di studi sul Tiepolo*, (Celebrazioni Tiepolesche) Udine 1970, pp. 39-40

1971

'Een studie voor Rafaëls "Transfiguratie" voor het Rijksprentenkabinet', *Bulletin van het Rijksmuseum* 19 (1971), pp. 165-172

'Mariette et les eaux-fortes des Tiepolo', *Gazette des Beaux-Arts* 78 (Oct. 1971), pp. 233-252

'Nouvelles sources pour la connaissance de l'activité de graveur des trois Tiepolo', *Nouvelles de l'estampe* (1971), nr. 4, pp. 213-228

1972

'Nieuwe tekeningen van Giacomo Cavedone', *Bulletin van het Rijksmuseum* 20 (1972) pp. 75-87

1973

Cat. tent. *Italiaanse tekeningen (van het Rijksprentenkabinet, Amsterdam) I: de 17de eeuw* (met voorwoord van K.G. Boon), Amsterdam (Rijksprentenkabinet/Rijksmuseum) 1973

'Breitner's "Dame in de sneeuw"', *Bulletin van het Rijksmuseum* 21 (1973), pp. 176-179

1974

'Een verloren gegaan werk van Benozzo Gozzoli: het fresco met de Dood van Mozes', *Bulletin van het Rijksmuseum* 22 (1974), pp. 65-80

Vouwblad (n° XI) tent. *Getekende kunstenaarsportretten*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1974-1975

1975

[met P. Schatborn en J.W. Niemeijer (ter inleiding)], cat. tent. *De verzameling van H. van Leeuwen*, Amsterdam (Rijksmuseum, Rijksprentenkabinet) 1975-1976

'Een schetsblad door Domenico Beccafumi', *Bulletin van het Rijksmuseum* 23 (1975), pp. 82-84

1976

(stencil), folder tent. *Tekeningen uit het Groninger Museum*, Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1976

'Camillo Gavasetti, een vergeten kunstenaar', *Bulletin van het Rijksmuseum* 24 (1976), pp. 167-176

'De kroning van Maria, met vier Heiligen, Jacopo da Palma, il Giovane (1548-1628)', *Jaarverslag van de Vereniging Rembrandt* (1976), pp. 2-25

1977

'De kroning van Maria door Palma Giovane', *Bulletin van het Rijksmuseum* 25 (1977), pp. 64-68

'Het panorama: kunst of kennis', *De Revisor* 4 (1977), pp. 24-33

1978

'Een onbekende tekening van Vincenzo Tamagni voor het Rijksprentenkabinet', *Bulletin van het Rijksmuseum* 26 (1978), pp. 106-112

'Twee grote werktekeningen van Federico Barocci, verworven voor het Rijksmuseum', *Bulletin van het Rijksmuseum* 26 (1978), pp. 3-10

[met L. Brozek-Dolezal, J.C. de Graaf-Oorthuys en P. Schatborn. cat. tent. *Nederlandse tekeningen uit drie eeuwen*, Utrecht (Centraal Museum) 1978

1981

Cat. tent. *Italiaanse tekeningen (van het Rijksprentenkabinet, Amsterdam) II: de 15de en 16de eeuw* [ten geleide door J.W. Niemeijer], Amsterdam (Rijksprentenkabinet) 1981

* Volgens de *Verslagen van 's Rijksmusea over de jaren 1941-1942* is mej. Frerichs in 1942 ook verantwoordelijk geweest voor de revisie van de tekst en de clichés van M.D. Henkels *Tekeningen van Rembrandt en zijn school*, 's-Gravenhage 1942 (Catalogus van de Nederlandse tekeningen in het Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, dl. 1), ook al is dit aandeel in deze publicaties nergens vermeld en worden andere auteurs slechts als 'e.a.' geciteerd.